

Református középiskolák Igazgató részére

Tárgy: Az érettségi vizsgát érintő egyes változások, 2017.

Iktatószám: – /2016.

Ügyintéző: Márkus Gábor

Ügyintéző e-mail címe: markus.gabor@reformatus.hu

Tisztelt Igazgató asszony, tisztelt Igazgató úr!

Az RPI legutóbbi IGI-klub értekezletén résztvevő intézményvezetők kérték, hogy röviden vegyük számba a 2017. évi érettségihez kapcsolódó változásokat.

Jelen levelünkben erről adunk tájékoztatást. Ahol még nem rendelkezünk teljes körű információval, külön jelezzük.

1. A 40/2002 EMMI rendelet változásai

- A változások 2017. 01. 01-től hatályosak. Az őszi vizsgákat az eddigi gyakorlatnak megfelelően, a tanév végi vizsgákat már az új szabályok szerint kell szervezni. A módosításokat célszerű a 12. évfolyam tanmeneteinek elkészítésekor is figyelembe venni.
- A rendelet szövege megerősíti az eddigi értelmezést: ha a vizsgatárgyból középszintű és emelt szintű vizsga is tehető, akkor emelt szinten a középszintű követelmények ismerete is elvárás. (R 1§. (2))
- A rendelet főszövegében szabályozzák a történelem-atlasz használatát (nem a vizsgaleírásban). A szabályról a történelem tantárgyi résznél olvashatnak.
- A vizsgával kapcsolatos információk nyilvánosságra hozataláért január 1-től a vizsgaanyagok elkészítéséért felelős intézmény felel – ez a középiskolai gyakorlatban semmilyen változást nem jelent (pl. szóbeli témakörök kihirdetése).

2. A vizsgaleírások és a vizsgakövetelmények változása (40/2002 EMMI rendelet mellékletei)

- A közismereti vizsgatárgyak vizsgaleírásai illetve követelményei idén két alkalommal, 2016. január 20-án valamint augusztus 23-án változtak. (Van olyan tantárgy, ahol mindkét alkalommal).
- 38 ágazati, 8 ágazaton kívüli szakmai érettségi vizsgatárgy részletes követelményei is ismertek.
- A vizsgaleírások és a követelmények az alábbi oldalon olvashatóak:
http://www.oktatas.hu/kozneveles/erettségi/altalanos_tajekoztatas/vizsgatargyak_2017tol
- A 2016. augusztus 23-ai változások az alábbi közismereti tantárgyakat érintik:

Tantárgy	VL	VK
Ének-zene	×	×
Testnevelés	×	×
Földrajz	×	∅
Magyar nyelv és irodalom	×	∅
Történelem	∅	×
Matematika	∅	×

VL= vizsgaleírás, VK = Vizsgakövetelmény

Tantárgy	VL	VK
Vizuális kultúra	∅	×
Természettudomány	∅	×
Társadalomismeret	×	∅
Ember- és társadalomismeret, etika	×	∅
Emberismeret és etika	×	∅
Nemzetiségi nyelv és irodalom	×	∅

(× = változott, ∅ = nem változott)

- Ezek a változások a tanmenetek elkészítését illetve a szóbeli tételek elkészítését is befolyásolhatják.

Székhely: 1042 Budapest, Viola utca 3-5.

Debreceni telephely: 4026 Debrecen, Fűvészkert utca 4.

Miskolci telephely: 3530 Miskolc, Kálvin János utca 2.

Nagykőrösi telephely: 2750 Nagykőrös, Hősök tere 5.

E-mail: refpedi@reformatus.hu

Internet: www.refpedi.hu

RPI-megjegyzés:

- Javasoljuk, hogy a munkaközösségek egyeztessenek arról, hogy ezeket a változásokat hogyan érdemes a tanmenetekben érvényesíteni.
 - *(Pl.: Történelem, Spárta-téma. Sem emelt szinten, sem középszinten nem érettségi követelmény. Ha a helyi tanterv alapján nem lesz a szóbeli témakörök része, akkor az ismétlése mellőzhető.)*
- Célszerűnek tűnik az intézményi érettségi szóbeli tételsorokat még az első félév során átnézni, és felmérni, hogy a vizsgakövetelmények változása illetve az új vizsgaleírások alapján mekkora munka lesz a tételsor átdolgozása.
 - *Várható, hogy a legtöbb tantárgyból a cserélendő tételek cseréjével igazodni lehet a vizsgakövetelmények változásához. Egyes tantárgyakból azonban a tételsor belső aránya is változik – pl. történelem, fizika – itt fokozott figyelem javasolt.*
- Az RPI illetékességét meghaladó kérdéskör, hogy a változások mennyiben érintik a középszintű érettségi témaköreinek az intézményi pedagógiai programban történő feltüntetésének kötelezettségét (20/2016 EMMI rendelet 7. §. (1) bek. bh) pont. Ebben az ügyben alighanem az EMMI tud útmutatást adni.
 - *Amennyiben valamelyik intézményünk ebben az ügyben rendelkezik hiteles információval, azt szívesen közreadjuk.*

3. Mintafeladatok

- A 2017. évi érettségihez kapcsolódó mintafeladatok az alábbi linkeken találhatóak:
 - OFI: <http://ofi.hu/erettsegi-2017-mintafeladatok>
 - OH: http://www.oktatas.hu/koznevelas/erettsegi/altalanos_tajekoztatas/mintafeladatok2017
- Teljes feladatsor található az OFI felületén az alábbi tantárgyakból:
 - ⊙ Magyar nyelv és irodalom
 - ⊙ Történelem
 - ⊙ Élő idegen nyelv *(német, ill. angol)*
 - ⊙ Matematika
 - ⊙ Biológia
 - ⊙ Kémia
 - ⊙ Fizika
- Úgy tudjuk, hogy az OH honlapján elérhető minták frissebbek, a legutóbbi változásokat jobban követik. Itt mintatételek, ill. mintafeladatok találhatóak - az idegen nyelvek kivételével- a fenti tantárgyakból.
- Szaktanácsadói konzultáció kérhető a http://rpi.reformatus.hu/szaktanacsadas_igenylese_info oldalon.

4. Az új helyesírás kérdése

- A 2015 szeptemberében adott tájékoztatás szerint az új helyesírási szabályzat előírásai leghamarabb a 2016/2017. évi tavaszi vizsgaidőszakban kerülnek számonkérésre.
 - *(Sipos Imre, 2015. 09. 04., pl. <http://kozepsuli.hu/2017-tavaszan-az-uj-helyesirasi-szabalyzat-szerint-fogjak-javitani-az-erettsegit/>)*
- *Körlevelünk kiadásakor még nem tudunk arról, hogy ez ügyben történt-e további szabályozás. **Kapcsolódó információkat keresünk, és köszönettel fogadunk.***
- A magyar szakos szaktanárok informálását és munkáját az RPI szaktanácsadói is segítik. Szaktanácsadás igényelhető a http://rpi.reformatus.hu/szaktanacsadas_igenylese_info oldalon. Kérjük, kövessék rendezvénynaptárunkat is!
- Megfontolásra ajánljuk, hogy az intézményben az érettségi vizsgán közreműködő valamennyi javító szaktanár felkészülését a magyar tantárgyat gondozó munkaközösség koordinálja.

5. Egyes érettségi vizsgatárgyak néhány fontosabb változása 2017. tavaszától

Levelünk következő részében röviden összefoglaljuk néhány vizsgatárgy vizsgaleírásának 2017. január 1 után érvényes fontosabb változásait. Ezek között **a fizika tantárgy egyik előírása** hosszabb előkészítést és gondosabb szervezést igényel.

Összefoglalónk nem helyettesíti a vizsgakövetelmények szaktanári elemzését, de orientálunk.

Forrás: <http://ofi.hu/erettsegi-2017-mintafeladatok>,

http://www.oktatas.hu/koznevelas/erettsegi/altalanos_tajekoztatas/vizsgatargyak_2017tol

5. A) Magyar nyelv és irodalom tantárgy (2017. január 1. utáni módosulások):

- A középszintű írásbelin megváltozik a szövegalkotási feladatlap szerkezete. Két szövegalkotási feladat lesz.
 - a) Köznapi írásbeliség: A gyakorlati írásbeliség feladata átkerül emelt szintről középszintre és köznapi írásbeliség megnevezés alatt az érveléssel párban áll. A vizsgázók a gyakorlati szövegalkotás és az érvelés között választhatnak.
 - b) Műértelmezés: a középszintű írásbeli érettségi vizsgán a műértelmező és a műveket összehasonlító feladat közül választhat a vizsgázó.
- A fogalomlistát a kerettanterv tartalmazza, nem a vizsgakövetelmények.
- Megváltozik a helyesírás értékelése. A jó helyesírást jutalmazza, ahelyett, hogy hibapontokkal csökkentené az eredményt.
- Az emelt szintű írásbeli vizsga első feladata emelt szintű szövegértési és műveltségi feladatsor lesz (Kompetencia a szakirányú szövegértés.)
- Néhány ponton változik az értékelés módszertana.
- A magyar nyelv szóbeli tételek körében új, összevont témakör alakult ki: Ember és nyelvhasználat.
- Az irodalom szóbeli tételeknél fontos a műközpontú megközelítés.

5. B) Történelem tantárgy (2017. január 1. utáni módosulások):

- A 2016/2017. tanév május–júniusi vizsgaidőszakában az érettségi vizsgán az állami tankönyvfejlesztésért és kiadásért felelős szerv által kiadott, kronológiai adattáblázatot nem tartalmazó középiskolai történelmi atlasz és a 2015/2016. tanévben tankönyvjegyzékre került középiskolai történelem atlaszok is használhatóak.
 - Jelezzük, hogy ez a szabályzás a rendelet főszövegében található, nem a történelem tantárgyi mellékletben. *(Azt is jelezzük, hogy a földrajzatlaszokra másféle szabályzás vonatkozik!)*
 - A szabályzás csak a 2017. évi tavaszi vizsgaidőszakra szól. A később vizsgázóknak a – jelenleg az OFI által kiadott – kronológia (és névmutató) nélküli atlasz használata engedélyezett.
 - A tanulás szempontjából a több térképet illetve a mutatókat is tartalmazó Cartographia ill. Mozaikos atlaszok használata előnyösebb. A vizsgára való felkészülés érdekében a jelenlegi 11. évfolyamos illetve fiatalabb tanulóknak szükséges megismerniük az ún. OFI-s atlaszt is.
 - Úgy tűnik, hogy a jövő évi tankönyvrendelést ennek (és az egyes atlaszok árának) ismeretében újra kell gondolni. Pl. melyik kiadványból legyenek csak iskolában használt könyvtári példányok, melyik legyen a tanulók saját használatában?
- A legutóbbi módosítások során további témaköröket vettek ki (mindkét szintről). A kerettanterv új tanegységei beépültek a vizsgakövetelményekbe.
 - Felhívjuk a figyelmet, hogy az RPI tervezi, hogy az új tanegységek feldolgozását a szaktanácsadók által szervezett szakmai napokon, képzéseken is segítse a szakos kollégák számára. Kérjük, figyeljék honlapunkon megjelenő rendezvénynapotárunkat is: www.refpedi.hu.
- A tartalmi követelményeket, adatokat a 2013. szeptemberében bevezetett kerettantervből kell levezetni.
- A kerettantervvel összhangban megváltozott a vizsga belső korszakhatára: az eddigi XIX. század helyett 1849.

 Emiatt a korábban kidolgozott tételsor belső arányai felborulnak (pl. napóleoni háborúk, reformkor, XIX. század eszméi a korszakhatár elé kerültek). Ezt a szóbeli tételsor fejlesztésekor érdemes szem előtt tartani.

- Megváltozik a vizsga pontozása: az írásbeli 100 pont + a szóbeli 50 pont (az eddigi 90+60 pont helyett).
- Új feladattípusok lesznek: komplex forráselemzés (mindkét szinten a tesztfeladatok között), komplex esszé (emelt szinten).
- Átalakul az írásbeli feladatok választhatósága. Röviden: kevesebb feladatból kevesebbet kell választani.
- Változott a középszintű tételsor maximális tételszáma. Az eddigi 24 helyett 22 tétel. Rögzítették, hogy a szóbeli tétel 3-6 forrást tartalmaz.

 Változatlan az a szabály, hogy a középszintű szóbeli történelemérettségien témakörönként 2-4 tételt kell kialakítani. Vagyis ha az iskola választja a 7. (szabad) témakört, akkor abba is két tételt kell besorolni.

5. C) Élő idegen nyelvek (2017. január 1. utáni módosulások):

- Az új szabályzás közös (egységes) vizsgakövetelményt és vizsgaleírást ír elő minden egyes élő idegen nyelvi érettségire.
- A korábbi kilenc témakör kiegészül egy tizedikkel, a gazdasággal.
- Megváltozott az érettségi összekapcsolása a Közös Európai Referenciakerettel (KER). A középszintű nyelvi érettségi szakmai tartalma a B1 szint, (nem az eddigi A2). Az emelt szintű érettségi vizsgaszintje továbbra is B2.

 Hasznosnak tűnik, ha ezeket a változásokat az érintett munkaközösségek az intézményvezetéssel együtt is áttekintik.

5. D) Matematika (2017. január 1. utáni módosulások):

- Középszinten a kerettantervvel összhangban néhány új követelmény jelent meg: (gráfok, statisztika-valószínűség)
- Emelt szinten bővült a bizonyítandó tételek köre.
- Középszinten az írásbeli vizsgarész II. részében a feladatoknak több részkérdésből kell állniuk (a vizsgálatok szerint a vizsgázók számára hátrányos a 10-16 pontos, részkérdéseket nem tartalmazó feladatok kitűzése).
- Az emelt szintű vizsgán egyes tartalmi arányok megváltoznak.
- Az emelt szintű szóbeli vizsgarészben *a felelet logikus felépítettsége, tartalmi gazdagsága* szempont esetén adható 4 pont 6 pontra emelkedik.
- Az emelt szintű szóbeli vizsgarészben matematikatörténeti vonatkozások ismertetése is megjelenhet.

5. E) Biológia (2017. január 1. utáni módosulások):

- A középszintű írásbeli feladatainak száma az eddigi 8-10 helyett 6-12-re módosul.
- Mindkét szinten kikerül az írásbeli feladatok közül a rosszul mérő igaz/hamis feladattípus.
- Középszinten a szóbelin kismértékben változik az értékelés.
- Az emelt szintű írásbeli érettségi vizsga választható problémafeladatában a feladat megoldására 20 pontot, ezen belül az esszére maximum 10 pontot lehet adni.
- A most érvényes vizsgaleírás szerint az emelt szintű szóbeli vizsga témaköreinek címét kellett, az új szabály szerint a feladat tételeinek címét kell nyilvánosságra hozni.

5. F) Fizika (2017. január 1. utáni módosulások):

- A vizsgaleírásban szereplő tartalmi arányok mindkét szinten, az írásbeli és szóbeli vizsgát egyaránt érintően megváltoznak. Néhány hagyományos téma bekerült (pl.: hidrosztatika, változó forgómozgás). Az optika önálló témakört alkot.
- A középszintű tételek legalább kétharmadának tartalmaznia kell ténylegesen kivitelezendő kísérletet vagy egyszerű mérést. Az Oktatási Hivatal minden évben nyilvánosságra hoz egy 40 kísérletet, illetve egyszerű mérést tartalmazó listát, amelyben az egyes témakörökhöz tartozó kísérletek, mérések száma

megfelel a vizsgaleírásban a tételsorra előírt tartalmi arányoknak. A szóbeli tételsor összeállításakor a tételsorban szereplő elvégzendő vagy ismertetendő kísérletek, illetve egyszerű mérések legalább 80%-át az Oktatási Hivatal által nyilvánosságra hozott kísérletlistából kell kiválasztani.

- A nyilvánosságra hozandó információk közé bekerült a középszintű szóbeli vizsgán elvégzendő vagy ismertetendő kísérletek és egyszerű mérések listája, továbbá az emelt szintű szóbeli vizsgára vonatkozóan a mérési feladatok elvégzésének elvárt időtartama.
- A közép- és emelt szinten szóbeli vizsgákat szervező intézmények legalább 60 nappal a tanév rendjéről szóló miniszteri rendeletben elrendelt közép-, illetve emelt szintű szóbeli vizsgák kezdőnapját megelőzően honlapjukon közzéteszik a kísérleti elrendezésekben, illetve a mérési feladatokban használt eszközök részletes listáját és **fényképeit**.
- A fényképek elkészítését esetleg célszerű munkaközösségi szinten ütemezni.
- Változások vannak a feleletválasztós kérdések leírásában, a kifejtendő kérdések körében. Az emelt szintű írásbeli vizsga II. feladatának eddigi *Esszé* elnevezését *Témakifejtés*re módosítja a rendelet.
- Több ponton változik az emelt szintű írásbeli és szóbeli vizsgarész értékelése.

5. G) Kémia (2017. január 1. utáni módosulások):

- Változott a részletes követelményrendszernek az elvárt kompetenciákat felsoroló része. A korábbinál részletesebb leírás összhangban van a többi természettudományos tárggyal is.
- A részletes követelményrendszerben – mind az általános, a szervetlen és a szerves kémia részben – számos elem került át középszintről emelt szintre. Három témakör esetén nagyobb horderejű a változás: az atomszerkezet, a kémiai egyensúly leírása és a redoxireakciók értelmezése terén.
- Az új szabály szerint a középszintű szóbeli vizsgán háromféle kísérlet lehet:
 - ⊙ elvégzendő
 - ⊙ nem elvégzendő, de a tapasztalatok nincsenek megadva:
 - ⊙ nem elvégzendő, és a tapasztalatok is meg vannak adva.
- Az emelt szintű szóbeli vizsgán változik az egyes vizsgarészek súlya az összpontszámon belül.
- Az emelt szintű szóbelin a kísérletet nem a felelet részeként, a 20 perc terhére kell elvégezni, hanem még a felelet megkezdése előtt kell bemutatni a vizsgabizottság előtt. A kísérlet elvégzésére fordított idő nem számít bele a 30 perc felkészülési időbe sem.

5. H) További tantárgyak (2017. január 1. utáni módosulások):

- Az elmúlt hónapokban módosítások történtek számos más tantárgy vizsgaleírásában illetve vizsgakövetelményeiben is, pl.
 - ⊙ dráma
 - ⊙ ének-zene
 - ⊙ testnevelés
 - ⊙ társadalomismeret
 - ⊙ mozgóképkultúra és médiaismeret
 - ⊙ vizuális kultúra.

Ezekről a változásokról a szaktanárok tudnak részletesebb elemzést adni.

Reméljük, hogy ezzel a rövid összefoglalóval is segíthettük az érettségi vizsgákra való felkészülést. A továbbiakban szakmai napok szervezésével és szaktanácsadói konzultációval is igyekszünk támogatást nyújtani ehhez a munkához.

Áldás, békeesség!

Budapest, 2016. szeptember 26.

Szontagh Pál
igazgató